

Motion till riksdagen 2020/21:926

av **Gudrun Brunegård (KD)**

Tillgängliggörande av statligt ägd natur för naturturism

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genom regleringsbrev till Sveaskog, Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och länsstyrelserna uppmana till högre grad av aktiv samverkan med lokalsamhället i syfte att stimulera besöksnäringen och det lokala entreprenörskapet för naturturism i statligt ägda naturområden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda vilka ägar- och förvaltningsformer som bäst kombinerar intressena för artskydd och allmänhetens tillgång till attraktiva naturområden och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sveriges skiftande natur har stora värden att både exploatera, förvalta, uppleva och bevara. Avvägningarna mellan olika intressen föranleder ständiga diskussioner. Den landskapsbild vi idag ser är ett resultat av människans påverkan under hundratals år, i form av jord- och skogsbruk, betesmark, vägar, vattenleder och så vidare. Forna tiders masugnar var beroende av vedeldning, liksom den på 1800-talet framväxande sågverksindustrin gav upphov till skövlade skogar. Längre tillbaka var flottan i ständigt behov av virke för skeppsbyggen. Olika styrmedel ledde under 1900-talets senare hälft till att stora åkerarealer som strävsamma bönder odlat upp efter mödosamt arbete med att bryta stubbar och sten planterades igen med tätväxande barrskog. Nu går man aktivt in för att återplantera med lövskog igen. Summa summarum finns det idag inte många kvadratkilometer mark som är helt orörd. Även de till synes orörda fjällvidderna är i själva verket mark för renbete, jakt och fiske.

För att skydda särskilt värdefulla områden finns en rad olika skyddsnivåer, där nationalparkerna har det starkaste skyddet, med vissa inskränkningar i allemansrätten. Ibland är det till exempel inte tillåtet att ha med hund. Tanken är att nationalparkerna

ska inspirera och underlätta för människor att komma ut i skog och mark. Många nationalparker har iordningställda vandringsleder. Ibland finns även utställningar med servering och guidning.

Sveaskog äger och förvaltar statlig skog. I syfte att bevara och utveckla naturvärden kombinerat med hållbart skogsbruk och möjlighet till rekreation och aktiviteter har Sveaskog skapat ekoparker, idag 37 sammanhängande skogsområden i olika delar av landet, i genomsnitt 5 000 hektar stora. Minst hälften av arealen är avsatt för naturvård.

Varje ekopark har en skötselplan som är fastlagd i femtioårsavtal mellan Sveaskog och Skogsstyrelsen. Den naturvårdande skötseln innebär exempelvis naturvårdsbränningar, restaurering av våtmarker, avverkning av barrskogar till förmån för nya lövskogar och att djur tas tillbaka till gamla betesmarker. Sveaskog uppger att ekoparkernas ekologiska förutsättningar efter fem år har förbättrats.

Till skillnad från i naturreservaten gäller allemansrätten fullt ut i ekoparkerna. Det är således tillåtet för allmänheten att vistas där, vandra, cykla, rasta, plocka svamp och bär och övernatta. Som besökare kan man köpa jakt- eller fiskekort.

Detta är mycket vällovligt, inte minst med tanke på den kunskap som finns om de hälsoeffekter som kommer människan till del genom att vistas i naturen. Vid vistelser i naturen ökar kunskapen om naturen och förståelsen för människans samspel med naturen.

I praktiken kan det dock ifrågasättas i hur hög utsträckning allmänheten har kännedom om ekoparkerna och tar tillvara de möjligheter som finns till naturupplevelser, rekreation och friluftsliv. Trots vackert beskrivna ambitioner på Sveaskogs hemsida uppfattas företagets huvudfokus vara på skogsbruket, med de intäkter det ger till staten, snarare än att tillgängliggöra attraktiva markområden för allmänheten.

Naturturism är en växande näring, som gynnar småföretagande på landsbygden och på så sätt bidrar till en levande landsbygd i tider av urbanisering. Där det finns attraktiva naturmiljöer finns också en efterfrågan på boende, måltider, uthyrning av cyklar, kanoter, fiskeutrustning etcetera.

Staten borde lägga större fokus på det samhällseliga ansvaret hos statliga ägare och förvaltare av skog och natur, oavsett om det är Sveaskog eller Naturvårdsverket, att stimulera samverkan med lokalsamhällena. Det kan ske exempelvis genom att lägga uppdrag till respektive myndighet att se över allmänhetens tillgänglighet till områdena. Hur sprids information om området och de värden man möter där? Hur tar man sig dit? Finns möjlighet att ta sig dit med kollektivtrafik? Finns mer än en ingång till området? Hur är parkeringsplatser dimensionerade? Finns kartor och skyltning av vandrings-, kanot- eller cykelleder, lämpliga fiskeplatser, rastplatser och vindskydd? Finns det i närområdet möjlighet för besökare att hyra cykel eller kanot eller behöver man ta med sig?

Det kan också finnas skäl, nu när ekoparkerna har funnits i några år, att utvärdera utfallet av satsningen eller om de uppsatta målen kan uppnås på något annat sätt.

Med hänvisning till ovanstående hemställer undertecknad till riksdagen att ge regeringen i uppdrag att genom regleringsbrev till Sveaskog, Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och länsstyrelserna uppmana till högre grad av aktiv samverkan med lokalsamhället i syfte att stimulera besöksnäringen och det lokala entreprenörskapet för naturturism i statligt ägda naturområden samt att ge regeringen i uppdrag att utreda vilka ägar- och förvaltningsformer som bäst kombinerar intressena för artskydd och allmänhetens tillgång till attraktiva naturområden.

Gudrun Brunegård (KD)